

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 3 เพื่อเป็นแนวทางพัฒนารูปแบบการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของโรงเรียนให้เหมาะสมกับการบริหารงานตามเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 ความหมายของการลูกเสือ
- 1.2 ประวัติความเป็นมาของการลูกเสือ
- 1.3 วัตถุประสงค์ หลักการสำคัญของการลูกเสือ แนวทางการพัฒนา และวิธีการฝึกอบรมลูกเสือ
- 1.4 นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการต่อกิจกรรมลูกเสือ
- 1.5 หลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
- 1.6 การบริหารงานกิจการลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของสถานศึกษา ตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 งานวิจัยในประเทศ
- 2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ความหมายของการลูกเสือ

ขบวนการลูกเสือ (The Scout Movement) คือ ขบวนการอาสาสมัครที่ให้การศึกษากับเยาวชนโดยถ้วนหน้า ไม่มีการแบ่งแยก และกีดกันในเรื่องเชื้อชาติ ศิพพรรณ วรรณะ ตลอดจนลัทธิทางศาสนาใด ๆ ทั้งสิ้น ไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลทางการเมือง และยึดถือปฏิบัติตามอุดมการณ์ของผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลก ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 ประการคือ (สุทัศน์ เมาทิกุล. 2539 : 10)

1. วัตถุประสงค์ (Purpose) ตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2528 ความว่า “คณะลูกเสือแห่งชาติมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้ง ทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์แก่สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า เพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติ” ซึ่งมีแนวทางในการพัฒนา ุคมการณ์ไว้ 8 ประการคือ

- 1.1 พัฒนาทางกาย
- 1.2 พัฒนาทางสติปัญญา
- 1.3 พัฒนาทางจิตใจและศีลธรรม
- 1.4 การสร้างค่านิยมและเจตคติ
- 1.5 พัฒนาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล
- 1.6 พัฒนาสัมพันธ์ภาพทางสังคม
- 1.7 พัฒนาสัมพันธ์ภาพต่อชุมชน
- 1.8 พัฒนาทางด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

2. หลักการ (Principles) กิจการลูกเสือทั่วโลกจะยึดถือหลักการเดียวกัน อันเป็นก้าวแรกที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางเดียวกัน หลักการสำคัญมีดังนี้

- 2.1 นับถือศาสนา
- 2.2 มีความจงรักภักดีต่อประเทศชาติตน
- 2.3 มีความศรัทธาในมิตรภาพและความเป็นพี่น้องลูกเสืออื่นทั่วโลก
- 2.4 บำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น
- 2.5 ยอมรับและปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ
- 2.6 มีความอิสระต่ออิทธิพลทางการเมือง
- 2.7 มีกำหนดการพิเศษสำหรับการฝึกอบรม โดยอาศัยระบบหมู่การทดสอบ

เป็นขั้น ๆ เครื่องหมายวิชาพิเศษ และกิจกรรมกลางแจ้ง

3. วิธีการ (Method) คือกุศโลบายสำคัญในการที่จะฝึกอบรมลูกเสือไปสู่จุดมุ่งหมายหรืออุดมการณ์ที่ได้วางไว้ วิธีการนั้นให้เป็นที่สนองความต้องการของเด็ก คือ

- 3.1 ให้เรียนรู้ด้วยการกระทำ
- 3.2 ใช้วิธีฝึกอบรมด้วยหมู่เล็ก ๆ (ระบบหมู่)

โรเบิร์ต สตีเฟนสัน สไมธ์ เบเดน เพาเวลล์ (Robert Stephenson Smyth Baden Powell : 1946 : 2) ได้ให้ความหมายของการลูกเสือไว้ว่า การลูกเสือ หมายถึง งานและคุณสมบัติพิเศษของคนที่อยู่ในป่า ผู้สำรวจและคนที่อยู่ในชายแดน การลูกเสือเป็นเพียงคำแนะนำ ซึ่งได้ลงใช้ สำหรับพักผ่อนหย่อนใจ กลางแจ้งที่สนุกสนาน โดยมุ่งพัฒนาสมรรถภาพของเด็กแต่ละคนในแต่ละด้าน ได้แก่ นิสัยใจคอ สุขภาพ การฝีมือ และหน้าที่พลเมือง

จากความหมายของหลาย ๆ ท่านที่ให้ไว้ดังที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่าการลูกเสือ หมายถึง ขบวนการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี มีจิตใจโอบอ้อมอารี มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ มีความกล้าหาญ อดทน มีไหวพริบ ปฏิภาณ โดยมีผู้ใหญ่เป็นผู้ให้คำแนะนำ

ประวัติความเป็นมาของการลูกเสือ

การกำเนิดลูกเสือโลก

ลูกเสือโลกได้กำเนิดขึ้น ณ ประเทศอังกฤษ โดยโรเบิร์ต สตีเฟนสัน สไมธ์ เบเดน เพาเวลล์ (Robert Stephenson Smyth Baden Powell) ที่วงการลูกเสือทั่วโลก เรียกชื่อย่อของท่านว่า บี.พี. (B.P.) ส่วนการที่ท่านมีชื่อว่า ลอร์ด เบเดน เพาเวลล์ แห่งกิลเวลล์ (กรมพลศึกษา 2540 : 2) นั้น เพราะท่านได้รับบรรดาศักดิ์ชั้น บารอน (Baron) ในปี ค.ศ. 1929 (พ.ศ. 2472) ตามประเพณีของอังกฤษ ผู้ที่ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ตั้งแต่ชั้นบารอนขึ้นไปจะต้องมีสถานที่ต่อท้ายชื่อเสมอ ท่าน B.P. ก็เลือกเอาคำว่า “กิลเวลล์” ซึ่งเป็นสถานที่ฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือที่ท่านได้จัดอบรมขึ้นครั้งแรก มาต่อท้ายชื่อของท่าน ดังนั้นชื่อของท่านตามบรรดาศักดิ์คือ บารอน เบเดน เพาเวลล์ แห่งกิลเวลล์ และบรรดาศักดิ์ตั้งแต่ชั้นบารอนขึ้นไปจะได้รับเกียรติเป็นสมาชิกของสภาสูง หรือ สภานายก (House of Lord) โดยตำแหน่ง และใช้คำนำหน้าชื่อว่า “ลอร์ด” ดังนั้นคนทั่วไปจึงเรียกท่านว่า ลอร์ด เบเดน เพาเวลล์ แห่งกิลเวลล์ หรือ ลอร์ด เบเดน เพาเวลล์

สุทัศน์ เมลิกุล (2539 : 2) การลูกเสือโลกได้เริ่มขึ้นเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2450 โดยท่าน บี.พี. ได้ตัดสินใจนำเด็ก ๆ จำนวน 20 คน ไปอยู่ค่ายพักแรมทดลอง (Experimental Camp) ที่เกาะบราวน์ซี ซึ่งเป็นเกาะเล็ก ๆ ตั้งอยู่ปากอ่าวพลู (Poole Harbour) ตั้งแต่วันที่ 1-9 สิงหาคม 2450 ค่ายพักแรมของเด็กแห่งนี้ จึงถือได้ว่าเป็นค่ายลูกเสือแห่งแรกของโลก (The World's First Scout Camp) เกาะบราวน์ซี เป็นเกาะเล็ก ๆ ที่มีเนื้อที่ประมาณ 560 เอเคอร์

(1,440 ไร่) มีเจ้าของเกาะชื่อ มิสเตอร์ ชาร์ลส์ เวนรา อาลต์ (Charles Venra Alte) โดยท่าน บี.พี. ได้ชวนเพื่อนสนิทไปด้วยคือ พันตรีแมคลาเรน และหลานชายของท่านอีก 1 คน ชื่อ มิสเตอร์ ชาร์ลส์ บี.พี. ได้แบ่งเด็กออกเป็น 4 หมู่ ๆ ละ 5 คน ได้แก่ หมูนกเคอิลิว (Curlew) หมูกา (Ravens) หมูหมาป่า (Wolves) และหมูวัว (Bulls) มีการตั้งนายหมู่ รองนายหมู่ และสมาชิกภายในหมู่ ซึ่งมีหน้าที่ต่าง ๆ กัน (กรมพลศึกษา 2540 : 10)

การนำเด็กไปเข้าค่ายพักแรมครั้งนี้ ถือได้ว่าประสบผลสำเร็จมาก เด็ก ๆ ได้เรียนรู้การใช้สัญญาณต่าง ๆ การบุกเบิก การผูกเงื่อน การทำสะพาน การคาดคะเน ทั้งระยะทางและความสูง การสังเกต การปฐมพยาบาล มีการเล่นรอบกองไฟ ร้องเพลง หลังกลับจากเกาะบราวน์ซี ท่าน บี.พี. ได้พิมพ์หนังสือ "Scouting for boy" ซึ่งได้รับความนิยมไปทั่วโลก

การกำเนิดลูกเสือไทย

การลูกเสือไทยได้เริ่มขึ้นเมื่อ วันที่ 1 พฤษภาคม 2454 (ค.ศ.1911) โดยองค์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนากองเสือป่าขึ้น เพื่อฝึกอบรมข้าราชการพลเรือน ให้ได้เรียนรู้วิชาการทหาร เพื่อเป็นกำลังสำรองในเวลาสงคราม และในยามสงบ ก็ได้ช่วยเหลือข้าราชการปราบปรามโจรผู้ร้าย หรือปราบจลาจล (วิทยาลัยทับแก้ว. 2533 : คำนำ) พระองค์มีพระราชประสงค์ เพื่อปลูกฝังความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เพื่อปลูกฝังความมีระเบียบวินัย เพื่อปลูกฝังความสามัคคีในหมู่คณะ ไม่ทำลายซึ่งกันและกัน กองเสือป่า คือทหารที่ไปสืบข่าวข่าวศึก เพื่อแม่ทัพจะได้ทราบข่าวล่วงหน้าก่อนเป็นเลา ๆ ว่าข้าศึกมาทางใด กำลังเท่าใด ทำทางรบพุ่งอย่างไร ซึ่งตรงกับคำว่า "ผู้สอดแนม" ก่อนที่ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จะโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกองเสือป่าขึ้นนั้น พระองค์ได้ทรงทดลองฝึกมหาดเล็กประจำพระองค์ ที่พระราชวังสราญรมย์และพระราชวังสนามจันทร์ อย่างเงียบ ๆ มาก่อนถึง 3 ปี เมื่อทรงเห็นว่าดีและมีประโยชน์แล้ว พระองค์จึงโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดตั้งกองเสือป่าขึ้น พระองค์ทรงเป็นนายกองใหญ่ ผู้บังคับบัญชากองเสือป่า ทั่วราชอาณาจักรกองเสือป่าได้ขยายไปทุกมณฑล ทุกคนก่อนที่จะเข้าประจำการ ต้องเข้าพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา พิธีนี้กระทำขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2454 ณ อุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

หลังจากตั้งกองเสือป่าขึ้นได้เพียง 2 เดือน สิ้นเกล้ารัชกาลที่ 6 ก็ได้ทรงพระราชทานกำเนิดลูกเสือไทยขึ้น เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2454 นับเป็นประเทศที่ 3 ที่ตั้ง

กองลูกเสือขึ้นต่อจากประเทศอังกฤษ และสหรัฐอเมริกา ในการจัดตั้งกองลูกเสือ พระองค์ทรงมีพระราชดำริว่า “กองเสือป่าได้ตั้งขึ้นเป็นหลักฐานแล้วพอจะเป็นผลดีตามพระราชประสงค์ ผู้ที่เป็นเสือป่าเป็นผู้ที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ ส่วนเด็กที่อายุอยู่ในปฐมวัยก็เป็นผู้สมควรที่จะได้รับการฝึกฝน ทั้งในส่วนร่างกาย และจิตใจ ให้มีความรู้ในทางเสือป่า เพื่อว่าเมื่อเติบโตขึ้นจะได้รู้จักหน้าที่ซึ่งผู้ชายไทยทุกคนควรประพฤติ ให้เป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองอันเป็นที่เกิดเมืองนอนของตนเอง และการฝึกฝนปลูกใจให้คิดถูกเช่นนี้ ต้องเริ่มเสียเมื่อแต่ยังเยาว์อยู่ เปรียบเหมือนไม้ที่ยังอ่อน จะคดไปเป็นรูปร่างใดก็เป็นไปได้ง่ายและงดงาม แต่ถ้ารอให้จนแก่เสียแล้ว เมื่อจะคดก็คดต้องเข้าไฟและมักจะหักถ้าได้ในขณะที่คดนี้มันโค่นตายนั่น”

ด้วยพระราชดำริดังกล่าว จึงโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้จัดตั้งกองลูกเสือขึ้นตามโรงเรียนและสถานทีอันควร ให้มีการกำหนดข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือไว้ด้วย กองลูกเสือแห่งแรกของประเทศไทย ตั้งขึ้นที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวง (ปัจจุบันคือ โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย) เป็นกองลูกเสือในพระองค์ เรียกว่า กองลูกเสือกรุงเทพฯที่ 1 พระองค์ทรงเป็นพระราชครูในการอบรมสั่งสอน ตลอดจนการดำเนินงานทั่วไปเพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่โรงเรียนอื่น ๆ ได้พระราชทานนามกองลูกเสือนี้ว่า “กองลูกเสือหลวง” และได้พระราชทานธงรูปพระมณูแดลงสาร ให้เป็นธงประจำกองด้วย ลูกเสือไทยคนแรก คือ นายชีพ บุนนาค เมื่อได้ตั้งกองลูกเสือขึ้นแล้ว พระองค์ได้ทรงพระราชนิพนธ์หนังสือชื่อ ปลูกใจเสือป่า ซึ่งเป็นพระราชนิพนธ์ที่เน้นให้ผู้อ่านได้สำนึกในหน้าที่ของตนที่มีต่อประเทศชาติ ต่อมาได้ทรงพระราชนิพนธ์ เรื่อง เทศนาเสือป่า ซึ่งเป็นบทปลูกใจแต่ได้แทรกด้วยธรรมะ สอนใจ ซึ่งหนังสือทั้งสองเล่มนี้มีประโยชน์ต่อวงการลูกเสือไทยเป็นอย่างมาก เครื่องแบบของลูกเสือสมัยนั้น ใช้เสื้อสี kaki เขนยาว กางเกงสีดำ หมวกสักหลาดสีดำ พับปีกข้างขวา ติดดอกจันทน์สีตามมณฑล มีหมายเลขสังกัดและกองเช่นเดียวกับปัจจุบัน สวมถุงเท้ายาวสีดำ รองเท้าสีดำ

ในปี พ.ศ. 2455 ได้มีพระราชกระแสรับสั่งให้ สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ทรงแนะนำวิธีฝึกหัดสั่งสอนลูกเสือไปยัง สมุหเทศาภิบาลมณฑลต่าง ๆ เพื่อดำเนินการฝึกหัดอบรม และจัดตั้งกองลูกเสือขึ้น และโปรดเกล้าฯ ให้สมุหเทศาภิบาลประจำมณฑล เป็นสภานายกกรรมการจัดการลูกเสือประจำมณฑลที่ตนเองปกครองอยู่ อีก 4 ปีต่อมา กิจการลูกเสือจึงขยายออกไปทุกมณฑลทั่วราชอาณาจักร

ครั้งเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2458 โปรดให้มีการประชุมสภานายกกรรมการจัดการลูกเสือมณฑลต่าง ๆ พร้อมกับสภากรรมการกลางขึ้น ที่สโมสรเสือป่าดุสิต และทรง

พระกรุณาโปรดเกล้าฯ มาประทับเป็นองค์ประธานในที่ประชุม ทรงมีพระราชดำริจะจัดตั้งโรงเรียนพิเศษขึ้น เรียกว่า กองฝึกหัดผู้กำกับลูกเสือในพระอุปถัมภ์ ใช้เวลาเรียน 2 เดือนเต็ม ผู้ที่สอบไล่ได้ตามหลักสูตรจะได้รับพระราชทานประกาศนียบัตร นอกจากนี้ยังให้มีการประชาสัมพันธ์กิจการลูกเสือ โดยออกนิตยสารรายเดือน ชื่อ “ลูกเสือสยาม” เมื่อ พ.ศ. 2465 ภายหลังได้เปลี่ยนชื่อเป็น “วารสารลูกเสือ” มาจนถึงทุกวันนี้ ครั้นเมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวพระผู้พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทยได้เสด็จสวรรคตแล้ว คณะลูกเสือสยามได้พร้อมใจอันเชิญพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรงตำแหน่งสภานายกกรรมการกลางจัดการลูกเสือสยาม และทรงรับกองลูกเสือไว้ในพระราชูปถัมภ์ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ได้พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่ผู้ที่เข้าเฝ้าในครั้งนั้น ซึ่งมีสาระที่สำคัญยิ่งว่า “ข้าฯ มีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่จะรับเป็นสภานายกกรรมการกลางจัดการลูกเสือต่อไป” และพระองค์ได้ฟื้นฟูงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติทุก ๆ 4 ปี มีการชุมนุมระดับเขต จังหวัด และระดับอำเภอ จนถึงทุกวันนี้ ซึ่งในปัจจุบันมีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติไปแล้วจำนวน 15 ครั้ง ส่วนใหญ่จะจัดงานชุมนุมขึ้นที่ค่ายชिरารูธ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เรื่อยมา และถือว่าเป็นค่ายลูกเสือแห่งชาติด้วย (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. 2533 : 34)

การลูกเสือยุคใหม่ของไทยภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย การลูกเสือ นั้นเป็นการระดมของรัฐบาล วันที่ 26 มีนาคม 2478 ได้กำหนดตราประจำคณะลูกเสือแห่งชาติขึ้น เป็นรูปหน้าเสืออยู่ตรงกลางดอกเฟลอ เดอะ ลีส (Flour de lis) ซึ่งมีคำขวัญว่า “เสียชีพอย่าเสียสัตย์” อยู่ตอนใต้หน้าเสือ การนำสัญลักษณ์ดอกเฟลอ เดอะ ลีส ซึ่งเป็นชื่อดอกไม้ชนิดหนึ่งของฝรั่งเศส มีลักษณะเป็นสามเหลี่ยมคล้ายดอกช่อนกลั่น นอกจากนั้นยังมีดาวอยู่ห้าแฉกอยู่ที่กลีบดอกซ้ายและขวา กลีบละดอก รวมเป็น 10 แฉก ซึ่งหมายถึงกฎลูกเสือ 10 ข้อ ของลูกเสือ

ต่อมาในสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 กิจการลูกเสือก็ได้ฟื้นฟูขึ้นมาใหม่ มีการจัดงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ การติดต่อกับลูกเสือนานาชาติ ที่สำคัญคือ มีการก่อสร้างอาคารสโมสรลูกเสือแห่งชาติ โดยได้รับพระบรมราชานุญาตให้ใช้พระนามว่า “ศาลาชिरารูธ” (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. 2533 : 46) ส่วนการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือนั้น ได้จัดตั้งศูนย์การฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ

แห่งชาติขึ้น ที่บริเวณเขาซาก ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในเนื้อที่ 88 ไร่ 58 ตารางวา และได้นามค่ายนี้ว่า “ค่ายลูกเสือวชิราวุธ” มาจนทุกวันนี้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันทรงเห็นว่าการลูกเสือเป็นมูลฐานที่จะปลูกฝังให้เยาวชนของชาติให้เป็นผู้ร่วมแรงร่วมใจกัน สร้างสรรค์ความเป็นปึกแผ่นมั่นคง พร้อมทั้งเจริญก้าวหน้าทุกทางให้แก่ประเทศชาติในอนาคต ทรงมองเห็นโอกาสและทรงสนับสนุนกิจการลูกเสือไทยทุกกรณี ดังนั้นวิชาลูกเสือจึงถูกจัดให้มีการเรียนการสอนในโรงเรียนทุกแห่ง โดยกำหนดวิชากิจกรรมลูกเสือไว้ในหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการมีคำสั่งลงวันที่ 4 เมษายน 2516 โดยระบุให้กิจกรรมลูกเสืออยู่ในความรับผิดชอบของกองการลูกเสือกรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. 2533 : 51)

สรุปได้ว่ากิจการลูกเสือของประเทศไทย ได้ถือกำเนิดขึ้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2454 (ค.ศ. 1911) โดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ได้ทรงสถาปนาขึ้นเป็นลำดับที่ 3 ของโลก ปัจจุบันมีสมาชิกลูกเสือทั่วโลกกว่า 125 ล้านคน มีประเทศต่าง ๆ เข้าเป็นสมาชิกลูกเสือโลก จำนวน 158 ประเทศ กิจการลูกเสือในประเทศไทยก็ได้พัฒนาเรื่อยมาตามลำดับ โดยถือกำเนิดมาจากกองเสือป่า และต่อมาก็ขบเซาไปพักหนึ่ง เพราะรัฐบาลนำไปผนวกเป็นยุวชนทหารของกองทัพบก และในยุคปัจจุบันก็ได้มีการฟื้นฟูให้พัฒนาก้าวหน้าขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง ทั้งในด้านปริมาณของจำนวนลูกเสือ จำนวนผู้บังคับบัญชา และผู้เกี่ยวข้อง กิจการลูกเสือ อย่างไรก็ตามเราจะเห็นได้ว่า กิจการของลูกเสือไทยนั้นผูกติดไว้กับระบบราชการไทย กล่าวคือ กองการลูกเสือสังกัดกรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และต่อมาเมื่อมีการปฏิรูประบบราชการ ได้ยุบกรมพลศึกษา กิจการลูกเสือก็ย้ายมาสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จนถึงปัจจุบัน ซึ่งก็ยังไม่มื่ออิสระในการบริหารงานเป็นของตนเอง จึงทำให้แนวทางและอุดมการณ์ในการพัฒนาการกิจการลูกเสือ ถูกเปลี่ยนแปลงไปตามนโยบายของแต่ละรัฐบาล มีบางรัฐบาลให้ความสนใจมาก ได้แก่ การชุมนุมลูกเสือโลกครั้งที่ 20 ซึ่งประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ และถูกกำหนดขึ้นในวันที่ 28 ธันวาคม 2545 ถึงวันที่ 7 มกราคม 2546 ณ บริเวณหาดยาว ฐานทัพเรือสัตหีบ ตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี นับว่าเป็นเกียรติอย่างยิ่งแก่ประเทศและคนไทยทุกคน

ประวัติศาสตร์ลูกเสือไทย

ปี พ.ศ. 2454 (ค.ศ. 1911) รัชกาลที่ 6 ทรงก่อตั้งกิจการลูกเสือไทย

เมื่อ 1 กรกฎาคม 2454

ปี พ.ศ. 2465 (ค.ศ.1922) คณะลูกเสือแห่งชาติ เข้าเป็นสมาชิกก่อตั้ง
องค์การลูกเสือโลก

ปี พ.ศ. 2470 (ค.ศ. 1927) จัดงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติครั้งที่ 1

ปี พ.ศ. 2504 (ค.ศ. 1916) เฉลิมฉลอง 50 ปี ลูกเสือไทย

ปี พ.ศ. 2505 (ค.ศ. 1962) เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสมัชชาลูกเสือ
ภาคพื้นเอเชีย-แปซิฟิก ครั้งที่ 3 (3rd Asia – Pacific Regional Scout Conference)

ปี พ.ศ. 2508 (ค.ศ. 1965) จัดประชุมสภาลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 1
(1st National Scout Conference)

ปี พ.ศ. 2528 (ค.ศ. 1985) เป็นเจ้าภาพจัดงานชุมนุมลูกเสือภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก
ครั้งที่ 9 / งานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 11 (9th A-PR Jamboree/11th National Jamboree)

ปี พ.ศ. 2529 (ค.ศ. 1986) เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสมัชชาลูกเสือภาคพื้น
เอเชีย แปซิฟิก ครั้งที่ 15 ที่เมืองพัทยา (The 15th Asia – Pacific Regional Scout Conference)
เฉลิมฉลอง 75 ปีการลูกเสือไทย

ปี พ.ศ. 2534 (ค.ศ. 1991) เฉลิมฉลอง 80 ปี การลูกเสือไทย

ปี พ.ศ. 2536 (ค.ศ. 1993) เป็นเจ้าภาพจัดประชุมอบรมสมัชชาลูกเสือโลก
ครั้งที่ 33 ที่กรุงเทพฯ (33th World Scout Conference)

ปี พ.ศ. 2544 (ค.ศ. 2001) จัดงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 16 งานชุมนุม
เตรียมงานชุมนุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 20 (16th National Jamboree / Pre – 20th Scout Jamboree,
2003) เพื่อเฉลิมฉลองครบรอบ 90 ปี คณะลูกเสือไทย

วันที่ 28 ธันวาคม 2545 เป็นเจ้าภาพจัดงานชุมนุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 20
(20th World Scout Jamboree, 2003) ซึ่งจะมีเยาวชนลูกเสือชาย-หญิง กว่า 30,000 คน จาก
151 ประเทศทั่วโลกมาร่วมงาน

วันที่ 5-9 ธันวาคม 2546 จัดงานชุมนุมลูกเสือมุฮิบบาห์ (12th Muhibbah
Jamboree, 2003) ณ ค่ายลูกเสือ ไทยเฉลิมพระเกียรติจังหวัดตรัง มีลูกเสือไทยจำนวน 1,266 คน
และลูกเสือต่างประเทศในแถบชายแดนภาคใต้ ได้แก่ มาเลเซีย 127 คน สิงคโปร์ 318 คน
อินโดนีเซีย 15 คน ศรีลังกา 4 คน และสหรัฐอเมริกา 6 คน เข้าร่วมงานรวมทั้งสิ้น 1,736 คน

สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ได้จัดพิมพ์ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติขึ้นใหม่ และมีข้อบังคับว่าด้วยการปกครองหลักสูตรวิชาพิเศษเนตรนารี จำนวนทั้งหมด 332 ข้อ โดยระบุให้เนตรนารีมี 4 ประเภท คือเนตรนารีสำรอง เนตรนารีสามัญ เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ และเนตรนารีวิสามัญมาจนถึงทุกวันนี้

ประเภทของลูกเสือ

ตามพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2507 มาตรา 6 บัญญัติว่า ลูกเสือมี 4 ประเภท คือ ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ การจัดแบ่งลูกเสือออกเป็น 4 ประเภทดังกล่าว จัดขึ้นตามแนวคิดของท่าน บี.พี. ได้กำหนดไว้ให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก และแนวทางการฝึกอบรมของลูกเสือแต่ละประเภท เด็กชายจะสมัครเป็นลูกเสือสำรองได้เมื่ออายุ 8 ปี และไม่เกิน 11 ปี ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ลูกเสือสามัญจะมีอายุตั้งแต่ 11 ปีไม่เกิน 17 ปีบริบูรณ์ ซึ่งเหมาะสำหรับเด็กนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เด็กชายจะสมัครเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่เมื่อถึงอายุ 15 ปี และไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ และลูกเสือวิสามัญผู้สมัครต้องมีอายุไม่น้อยกว่า 16 ปีบริบูรณ์ และไม่เกิน 20 ปีในวันสมัคร ลูกเสือวิสามัญเหมาะสมกับนักเรียนหรือนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรืออาชีวศึกษา

แต่ในปัจจุบันนี้ลูกเสือสำรอง ใช้กับเด็กที่กำลังเรียนอยู่ในช่วงชั้นที่ 1 คือประถมศึกษาปีที่ 1-3 อายุอยู่ในระหว่าง 6-10 ปี ลูกเสือสามัญใช้กับเด็กที่กำลังเรียนอยู่ในช่วงชั้นที่ 2 คือประถมศึกษาปีที่ 4-6 อายุอยู่ในระหว่าง 9-12 ปี ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ใช้สอนในช่วงชั้นที่ 3 คือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 อายุอยู่ในระหว่าง 11-16 ปี ลูกเสือวิสามัญใช้สอนในช่วงชั้นที่ 4 คือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 หรืออาชีวศึกษา (ปวช.) อายุอยู่ระหว่าง 15-18 ปี (เอกสารโรเนียว สุมน สมสาร. 2547 : 2)

นอกจากลูกเสือทั้ง 4 ประเภทดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีลูกเสืออีกประเภทหนึ่งคือ ลูกเสือชาวบ้าน ซึ่งหมายถึงชาวบ้านทั้งชายและหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป และเข้ารับการฝึกอบรมตามวิธีการของลูกเสือ และยึดมั่นในกฎและคำปฏิญาณของลูกเสือตลอดไป โดยมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช เป็นองค์ผู้รับไว้ในพระบรมราชานุเคราะห์ (สมควร หริกุล. 2528 : 29)

วัตถุประสงค์ หลักการสำคัญของการลูกเสือ แนวทางพัฒนา และวิธีการฝึกอบรมลูกเสือ

วัตถุประสงค์ของขบวนการลูกเสือซึ่งยึดถือตามบทบัญญัติแห่งธรรมนูญของสมาชิกลูกเสือโลก เพื่อพัฒนาเด็กชาย คนรุ่นหนุ่ม และให้คนหนุ่มเป็นพลเมืองดี โดยใช้วิธีการฝึกอบรม ดังต่อไปนี้

1. การฝึกอบรมบ่มนิสัย
2. ฝึกอบรมให้มีนิสัยในการสังเกต ระเบียบวินัย และการพึ่งตนเอง
3. พยายามให้มีความจงรักภักดีต่อชาติ ชื่อสัตย์ สุจริต และเห็นใจผู้อื่น
4. สอนให้รู้จักการบำเพ็ญประโยชน์ และให้รู้จักทำการฝีมือเพื่อประโยชน์ของ

ตนเอง

5. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางกาย จิตใจ ศิลปกรรม และประเพณีของชาติ

คณะลูกเสือไทยได้ถือเอาบทบัญญัตินี้ดังกล่าวข้างต้นเป็นหลักในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการลูกเสือไทย โดยกำหนดพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2528 ไว้ว่าเพื่อฝึกอบรมบ่มนิสัย ลูกเสือไทยให้เป็นพลเมืองดี ตามจารีตประเพณีบ้านเมือง และอุดมคติ ดังต่อไปนี้

1. ให้มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง และพึ่งตนเอง
2. ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
3. ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์
4. ให้รู้จักทำการฝีมือ
5. ให้มีการพัฒนาทางกาย จิตใจ และศิลปกรรม

คติพจน์ของลูกเสือ

ลูกเสือสำรอง “ทำดีที่สุด” (Do our Best) หมายความว่า การกระทำเพื่อผู้อื่นหรือเพื่อส่วนรวมเป็นการกระทำที่ดีที่สุด

ลูกเสือสามัญ “จงเตรียมพร้อม” (Be Prepared) หมายความว่า พร้อมที่จะกระทำความดี พร้อมที่จะสร้างสรรค์ พร้อมเพื่อส่วนรวม

ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ “มองไกล” (Look Wide) หมายความว่า การมองเห็น
เหตุผล มองให้เห็นคนอื่น มองให้เห็นส่วนรวม

ลูกเสือวิสามัญ “บริการ” (Service) หมายความว่า การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น
และส่วนรวม

ลูกเสือทุกประเภท “เสียชีพอย่าเสียสัตย์” (กรมพลศึกษา. 2533 : 63)

คำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์ของลูกเสือ

คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือทั้ง 4 ประเภท มีดังต่อไปนี้

1. คำปฏิญาณของลูกเสือสำรอง / ข้าสัญญาว่า

ข้อ 1 ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ข้อ 2 ข้าจะยึดมั่นในกฎของลูกเสือสำรอง และจะบำเพ็ญประโยชน์

ต่อผู้อื่นทุกวัน

2. กฎของลูกเสือสำรอง

ข้อ 1 ลูกเสือสำรองทำตามลูกเสือรุ่นพี่

ข้อ 2 ลูกเสือสำรองไม่ทำตามใจตนเอง

3. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือประเภทอื่นๆ (ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญ
รุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ) ตลอดจนผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ได้อนุโลมตามบัญญัติของ
สมาชิกลูกเสือโลก ดังนี้

4. คำปฏิญาณของลูกเสืออื่น ๆ และผู้บังคับบัญชาลูกเสือ / ด้วยเกียรติของข้า

ข้าสัญญาว่า

ข้อ 1 ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ข้อ 2 ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ

ข้อ 3 ข้าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ

5. กฎของลูกเสือ มีดังนี้

ข้อ 1 ลูกเสือมีเกียรติเชื่อถือได้

ข้อ 2 ลูกเสือมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

และชื่อตรงต่อผู้มีพระคุณ

ข้อ 3 ลูกเสือมีหน้าที่กระทำตนให้เป็นประโยชน์และช่วยเหลือผู้อื่น

- ข้อ 4 ลูกเสือเป็นมิตรของคนทุกคนและเป็นพี่น้องกับลูกเสืออื่นทั่วโลก
 ข้อ 5 ลูกเสือเป็นผู้สุภาพเรียบร้อย
 ข้อ 6 ลูกเสือมีความเมตตากรุณาต่อสัตว์
 ข้อ 7 ลูกเสือเชื่อฟังคำสั่งของบิดามารดา และผู้บังคับบัญชาด้วยความเคารพ
 ข้อ 8 ลูกเสือมีใจร่าเริงและไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก
 ข้อ 9 ลูกเสือเป็นผู้มัธยัสถ์
 ข้อ 10 ลูกเสือประพฤติชอบด้วย กาย วาจา ใจ

หลักสำคัญของการลูกเสือ

ธรรมเนียมของสมาชิกลูกเสือโลก มีบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักสำคัญของการลูกเสือไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. หน้าที่ต่อพระผู้เป็นเจ้า / ศาสนา
2. ความจงรักภักดีต่อประเทศของตนเอง
3. ความศรัทธาในมิตรภาพ และความเป็นพี่น้องของลูกเสือทั่วโลก
4. การบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น
5. การยอมรับและปฏิบัติตามคำปฏิญาณ และกฎของลูกเสือ
6. การเข้าเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ
7. การเป็นอิสระต่ออิทธิพลทางการเมือง
8. มีกำหนดการพิเศษสำหรับฝึกอบรมเด็กชายและคนหนุ่มเพื่อให้เป็นพลเมืองดี รู้จักหน้าที่รับผิดชอบโดยอาศัยวิธีการดังนี้เป็นรากฐาน คือ ระบบหมู่ และระบบกลุ่ม การทดสอบเป็นขั้น ๆ เครื่องหมายวิชาพิเศษ และกิจกรรมกลางแจ้ง

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว การฝึกอบรมลูกเสือมีแนวทางหรือหลักสำคัญในการฝึกอบรมที่สำคัญ 9 ประการ คือ

1. เครื่องแบบลูกเสือ ผู้กำกับต้องพึงสอนให้ลูกเสือเข้าใจว่า เครื่องแบบลูกเสือเป็นเครื่องแบบที่มีเกียรติ เป็นที่รู้จักกันทั่วโลก และเป็นเครื่องหมายแห่งการทำความดี ดังนั้นลูกเสือจะต้องพิถีพิถันในการแต่งเครื่องแบบลูกเสือ เพื่อรักษาชื่อเสียงของตนเอง และของคณะลูกเสือแห่งชาติ ส่วนเจ้าหน้าที่ลูกเสือทุกคนก็ควรแต่งเครื่องแบบลูกเสือในโอกาส

อันควร และถือว่าเครื่องแบบลูกเสือเป็นเครื่องแบบแห่งการเสียดสละ ในการที่ตนมีบทบาทในการฝึกอบรมเด็กให้เป็นพลเมืองดี

2. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ผู้กำกับลูกเสือพึงหมั่นฝึกอบรมให้เด็กเข้าใจและปฏิบัติตามกฎและคำปฏิญาณทุกเมื่อ โดยเฉพาะความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ความเป็นพี่น้องของลูกเสือทั่วโลก และการกระทำความดีต่าง ๆ โดยเน้นให้เห็นว่า ผู้ที่เป็นพลเมืองดีนั้น จะต้องเป็นผู้กระทำความดี และมีใจเป็นคนดีโดยการนิ่งเฉยไม่ทำสิ่งใดให้เกิดประโยชน์

3. การบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น เรื่องนี้เป็นเรื่องหนึ่งที่ทำให้กิจการลูกเสือน่ามีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป การบำเพ็ญประโยชน์นี้ เป็นรากฐานของคตินิยมของลูกเสือทั้ง 4 ประเภท และยังเป็นส่วนสำคัญในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ การบำเพ็ญประโยชน์ควรเริ่มจากสิ่งที่ใกล้ตัวเด็กก่อน แล้วจึงขยายให้กว้างขวางออกไป ตามวัยและความสามารถของเด็ก คือ เริ่มจากบ้าน โรงเรียน บริเวณใกล้โรงเรียน งานสาธารณะงานส่วนรวม และช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ ฯลฯ

4. วิธีการฝึกอบรม 5 ขั้นตามหลักการของท่าน บี.พี. ซึ่งได้เสนอแนะ ดังนี้

4.1 ขั้นที่ 1 การเตรียมการ มีแผนกำหนดงานและอุปกรณ์พร้อม

4.2 ขั้นที่ 2 การสาธิต แสดงให้เห็นการกระทำและผลที่ได้รับ

4.3 ขั้นที่ 3 การอธิบาย บรรยายให้ทราบว่า จะต้องทำอะไรโดยละเอียด

4.4 ขั้นที่ 4 การออกแบบ ลูกเสีลองมือทำด้วยตนเอง

4.5 ขั้นที่ 5 การซักถาม ผู้สอนถามเด็ก หรือให้เด็กถาม

5. ระบบหมู่ (Patrol System) การฝึกอบรมลูกเสือ จะจัดแบ่งลูกเสือออกเป็นกอง และแต่ละกองจะแบ่งออกเป็นหมู่ หมู่ลูกเสือเป็นหน่วยสำคัญในการดำเนินงานของลูกเสือ ทั้งในด้านการทำงานร่วมกัน การละเล่น การฝึกนิสัย หน้าที่การรับผิดชอบ มีการแต่งตั้งนายหมู่ ซึ่งมีหน้าที่ดูแลมาตรฐานความประพฤติ และการปฏิบัติงานของลูกเสือ และขณะเดียวกันก็จะมีฝึกสอนผู้ที่เป็นสมาชิกใหม่ ให้มีความร่วมมือกันในการทำงานเป็นระบบหมู่ เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามที่ดี

6. ระบบเครื่องหมาย (The Badge System) ลูกเสือทุกคนจะได้รับการฝึกอบรมตามวิธีการของลูกเสือ และเมื่อผ่านการทดสอบตามที่กำหนดไว้ จะได้รับเครื่องหมาย ซึ่งนำมาติดกับเครื่องแบบ เป็นการเชิดชูเกียรติ และแสดงถึงสมรรถภาพของตนเอง ลูกเสือ

ส่วนมากจะรู้สึกพอใจและภูมิใจที่จะพยายามให้ได้เครื่องหมายสูงขึ้นไป นับว่าเป็นสิ่งที่จิตใจเสริมแรงได้เป็นอย่างดี

7. กิจกรรมกลางแจ้ง (Outdoor Activities) บี.พี. ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับธรรมชาติของเด็กที่เป็นลูกผู้ชายทุกคนว่า ชอบการผจญภัย และใช้ชีวิตกลางแจ้ง ดังนั้นในการฝึกอบรมลูกเสือทุกประเภท จึงถือว่าเป็นกิจกรรมกลางแจ้งเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง และควรได้รับการส่งเสริมให้มาก เห็นได้จากกิจกรรมที่ลูกเสือรอคอยมานานแสนนานในรอบปี คือการอยู่ค่ายพักแรม ซึ่งตามข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติ ข้อ 273 ระบุว่า ให้ผู้กำกับกลุ่มหรือผู้กำกับลูกเสือไปฝึกเดินทางไกลและแรมคืนในปีหนึ่งไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง ครั้งหนึ่งให้พักแรมอย่างน้อย 1 คืน บี.พี. กล่าวถึงการอยู่ค่ายพักแรมว่า “ลูกเสือผู้ใดไม่เคยไปอยู่ค่ายพักแรม ลูกเสือผู้นั้นไม่เป็นลูกเสืออันแท้จริง” การเดินทางไกลแรมคืนนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกให้ลูกเสือมีความอดทนอยู่ในระเบียบวินัย รู้จักช่วยเหลือตนเอง รู้จักอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนมีโอกาสได้เรียนรู้และเข้าใจวิชาลูกเสืออย่างแจ่มแจ้งด้วยการปฏิบัติจริง (อภัย จันทรวิมล. 2530 : 11-16)

8. เกม (Game) การเล่นเกมลูกเสือ เป็นอุปกรณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งในการอบรมลูกเสือทุกประเภท ฝึกทางด้านจิตใจ และการบริหารร่างกาย ช่วยบริหารเด็กในเรื่องวินัย ใจคอ อารมณ์ ฝึกให้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีความกล้าหาญ กระตือรือร้น รักหมู่คณะ อดทน มีการสังเกตและจดจำ ระเบียบวินัย ความไม่เห็นแก่ตัว การบังคับใจตนเอง และเป็นผู้นำ ทุกครั้งที่มีการฝึกอบรมลูกเสือ หรือที่เรียกว่าการประชุมกอง จะต้องจัดให้มีการเล่นเกม เพื่อบริหารร่างกายเป็นการอบรมเด็กในทางจิตใจไปในตัวอีกทางหนึ่งด้วย

9. การร้องเพลงและการเล่นรอบกองไฟ บี.พี. ได้ให้ทัศนะในการร้องเพลงและการเล่นรอบกองไฟว่า จะกระทำในตอนกลางคืน ระหว่างที่ลูกเสือเดินทางไกลอยู่ค่ายพักแรมทุกครั้งที่มีการชุมนุมรอบกองไฟ จะต้องมีกรร้องเพลง นำเพลงมาสลับการแสดง พร้อมทั้งมีบทเรียนสอดแทรกด้วย การร้องเพลงของลูกเสือ ส่วนใหญ่เป็นการร้องเพลงหมู่หรือร้องพร้อม ๆ กัน เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามัคคี ช่วยให้เด็กกล้าร้องเพลงและปลุกใจให้รักชาติบ้านเมืองอีกด้วย

แนวทางการพัฒนา

การลูกเสือมีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกอบรมเด็ก และเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีของประเทศและของโลกในปัจจุบัน (สมชัย วุฒิปรีชา. 2533 : 23) และประเทศที่กำลังพัฒนา

หรือพัฒนาแล้วนั้น จะมีตัวบ่งชี้ที่สำคัญ คือ คุณภาพของคนในชาติ ซึ่งการทำให้คนในชาติมีคุณภาพได้นั้นก็จะขึ้นอยู่กับการศึกษาของคนในชาติให้เป็นคนดีมีวินัย และมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ เป็นผู้นำที่ดี มีคุณธรรมสูง มีบุคลิกภาพ และลักษณะนิสัยที่เหมาะสมกับสังคม (กรมพลศึกษา. 2533 : 23)

การพัฒนาคุณภาพชีวิต ควรจะเริ่มตั้งแต่วัยเด็กจนกระทั่งถึงวัยผู้ใหญ่ เพราะเด็กเป็นผู้ฝึกฝนอบรมได้ง่าย ควรจะนำเอากระบวนการลูกเสือมาพัฒนาเด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียน ช่วงอายุ 8-13 ปี ให้เป็นคนดี มีระเบียบวินัย รู้จักเสียสละ มีความสามัคคี จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รู้จักบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นตามคำปฏิญาณ และกฎของลูกเสือ การที่จะทำให้เยาวชนเป็นคนดี มีศีลธรรม จริยธรรม ตามหลักการดังกล่าว จึงจำเป็นต้องบังคับเด็กให้เรียนวิชาลูกเสือ เพื่อจะได้นำเอาหลักการ และวิธีการไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ เป็นส่วนรวม (พิชัย รัตตกุล. 2536 : 102)

การนำเอากระบวนการลูกเสือไปใช้ในโรงเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการจัดกิจกรรม เพราะกิจกรรมต่างๆ คือสิ่งที่ช่วยพัฒนานักเรียนในทุกด้านไปพร้อม ๆ กัน ตามวัยแต่ละคน กิจกรรมที่จะจัดเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่มีหลายบ่วงระลอก อาจจะมีแตกต่างกันบ้างในแต่ละระดับชั้นการศึกษา โดยทั้งนี้ต้องเป็นไปตามนโยบายหลักของรัฐบาล ในอันที่จะส่งเสริมพัฒนาความเจริญและความมั่นคงของชาติ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัยในตนเองรวมทั้งเป็นรากฐานที่ดีในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ส่วนจะจัดกิจกรรมใด อย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา นั้นๆ (วันนอร์ มะทา. 2533 : 2)

กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียนนั้น กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญ เพราะมีวิธีการฝึกฝนอบรมที่เป็นกระบวนการ และมีขั้นตอนการพัฒนาให้ก้าวหน้าสูงขึ้นตามลำดับ นอกจากนี้ยังเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนมีหลายวิธี วิธีการของลูกเสือเป็นวิธีการที่ทั่วโลกยอมรับนับถือว่า สามารถแก้ไขปัญหาลูกเสือและเยาวชนได้อย่างดีวิธีหนึ่ง ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่ชัดเจนในอันที่จะใช้กิจกรรมลูกเสือเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมและพัฒนาความประพฤติของเด็กและเยาวชนให้ดีขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 2)

สรุปได้ว่าการลูกเสือมีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริม พัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีของชาติต่อไปในอนาคต แต่การฝึกฝนอบรมเด็กและเยาวชนนั้น เป็นภาระหน้าที่ของผู้ใหญ่ที่ต้องคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด เพื่อจะช่วยให้เขาพึ่งตนเอง เมื่อเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่

วิธีการฝึกอบรมลูกเสือ

บี.พี. กล่าวว่า สิ่งทีเด็กต้องการมี 5 อย่าง คือ (สุภัทรา ฤทธิบุตร. 2524 : 207)

1. การผจญภัย (Adventure) ได้แก่ การเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ ที่ตื่นเต้นเร้าใจ และไม่คาดหมายมาก่อน
2. ได้เพื่อน (Comradeship) ได้แก่ การที่เด็กมีเพื่อนมากขึ้น
3. เกือบธรรมชาติ (Outdoor life World) ได้แก่ โลกภายนอก ประกอบด้วย ป่าเขา ทุ่งนา ลำธาร ฯลฯ
4. การสนุก (Good Fun) ได้แก่ ความสนุกสนานในการประกอบกิจกรรม
5. สุขสม (A Feeling of Achievement) ได้แก่ ความรู้สึกภูมิใจในการที่ตนได้ทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งจนประสบผลสำเร็จ

ดังนั้นในการฝึกอบรมลูกเสือ บี.พี. จึงนำเอาความต้องการของเด็กทั้งหลายที่ชอบการกระทำ ทำเป็นระบบฐาน เพื่อให้เด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมกลางแจ้งในสิ่งที่ตนเองชอบและถนัดและนอกจากนี้เพื่อให้เด็กชายได้ฝึกหัดความรับผิดชอบด้วยตนเอง และต่อผู้อื่นเป็นขั้น ๆ และเพิ่มการฝึกให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น เพื่อว่าจะได้เกิดความสามารถ ความเชื่อมั่นในตนเอง มีวินัยใจคอที่ดี

การจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา ไว้ดังต่อไปนี้

1. จะต้องเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ในการดำเนินงานพัฒนาการศึกษา เพื่อส่งเสริมความเจริญและความมั่นคงของชาติ
2. จะต้องเป็นไปเพื่อรากฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

3. จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมนักเรียนให้มีระเบียบวินัยในตนเอง
4. จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนและครู
5. จะต้องปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ
6. จะต้องมีโครงการและระเบียบข้อบังคับของกิจกรรม และจะต้องเป็น

ของสถานศึกษา

7. ทุกกิจกรรมจะต้องมีครูอาจารย์ในโรงเรียนเข้าร่วมรับผิดชอบดำเนินการกิจกรรม
8. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม จะต้องเป็นบุคคลที่ปัจจุบันอยู่ในสถานศึกษานั้น ๆ เว้นแต่วิทยากรให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษานั้น
9. การจัดกิจกรรมเลือกใดๆ ให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษานั้น
10. ให้สถานศึกษาควบคุมเรื่อง การจ่ายเงิน หรือพัสดุสิ่งของอื่น ๆ ให้เป็นการประหยัด และเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อความมั่นคงและความปลอดภัยของชาติ
11. ในกรณีที่หัวหน้าสถานศึกษาพิจารณาเห็นว่ากิจกรรมใด ๆ ไม่เหมาะสม มีการกระทำ หรืออาจนำมาซึ่งภัยอันตรายต่อความมั่นคงของชาติ ให้หัวหน้าสถานศึกษาสั่งยกเลิกกิจกรรมนั้น ๆ เสีย

นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการต่อกิจกรรมลูกเสือ

กระทรวงศึกษาธิการ โดย พลเอกมานะ รัตนโกเศศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงนโยบายที่จะทำให้การปฏิบัติการลูกเสือ 8 ประการ ดังนี้ (กรมสามัญ. 2537 : 2-3)

1. มีความจำเป็นที่จะให้ทุกคนในโรงเรียนเป็นลูกเสือตั้งแต่อนุบาลจนจบการศึกษาภาคบังคับ ถึงอุดมศึกษา จนเขาจะออกไปประกอบอาชีพ โดยให้ทุกโรงเรียนจัดการเรียนการสอนลูกเสือ บูรณาการ เนตรนารี โดยวิธีการลูกเสือ คือ การเรียนด้วยการกระทำ วางแผนการสอนวิชาลูกเสือ โดยเน้นการเรียนการสอนให้มากขึ้น ให้วางแผนการสอนลูกเสือให้มีมาตรฐานอย่างเด่นชัด ให้มีการติดตามผล ประเมินผลการสอนของครู การเรียนลูกเสือในภาคปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกิจกรรมลูกเสือแห่งชาติ เช่น การเรียนด้านการปฏิบัติจริง ผู้บริหารต้องสอดส่องเป็นพิเศษ

2. ให้กรมวิชาการจัดกิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมบังคับของนักเรียนทุกคนที่จะต้องเรียน เป็นแนวทางปฏิบัติให้กรมวิชาการ เน้นให้นักเรียนทุกคนเป็นลูกเสือ เพราะลูกเสือสร้างคนให้มีระเบียบวินัย เสียสละและบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น กรมสามัญศึกษาต้องประสานงานกับกรมพลศึกษา กรมการฝึกหัดครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และกรมต่าง ๆ ที่มีโรงเรียนในสังกัด ให้แต่ละกรมดำเนินการสอนลูกเสือด้วยการปฏิบัติจริงอย่างจริงจัง แต่โดยด่วน หลักสูตรของกรมวิชาการ จะต้องสอดคล้อง และสนับสนุนส่งเสริมวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ กรมวิชาการจะต้องดำเนินการ และประเมินผลหลักสูตรของลูกเสือตลอดเวลา เพื่อแก้ไขหลักสูตร ให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นกรมวิชาการกับคณะกรรมการต้องประสานงานกับคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติอย่างใกล้ชิด

3. ควรกำหนดเรื่องการยกเว้นเครื่องแบบ โดยให้มีผ้าผูกคอเป็นสัญลักษณ์เท่านั้น ใช้เครื่องแบบนักเรียน ให้ดำเนินการร่างกฎหมายโดยเร็ว จนกว่าจะมีกฎกระทรวงออกมากำหนด

4. ให้วิทยาลัยครูจัดอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือและนักศึกษาทุกคน ทุกสาขาวิชาเอก

5. ให้มีการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับให้แก่ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการที่ยังไม่มีคุณวุฒิทางลูกเสือ ให้กระทรวงประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ให้มีการจัดฝึกอบรมตามแบบโรงเรียนนายอำเภอวิทยาลัยการปกครองกระทรวงมหาดไทย

6. ให้กรมพลศึกษาจัดให้มีการเรียนการสอนลูกเสือโดยเร็ว ให้กรมพลศึกษาสำรวจติดตามการเรียนการสอนทุกโรงเรียน โดยประสานงานกับกรมเจ้าสังกัด ให้กรมพลศึกษาประสานงานกับเขตการศึกษา

7. ให้มีการวางแผนการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ คือ ชั้น บี.ที.ซี. และ เอ.ที.ซี. ให้กรมพลศึกษา เขตการศึกษา จังหวัด ตลอดจนกรมเจ้าสังกัดที่มีโรงเรียน ร่วมกันสำรวจจำนวนผู้บังคับบัญชาลูกเสือที่ยังไม่มีวุฒิทางลูกเสือ เพื่อวางแผนจัดเข้ารับการอบรมเป็นงวดๆ ไป ทั้งชั้น บี.ที.ซี. และ เอ.ที.ซี. ผู้บังคับบัญชาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจวิชาลูกเสือถึงจะสอนวิชาลูกเสือให้มีประสิทธิภาพได้ กระทรวงศึกษาธิการจะให้การสนับสนุนการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ ทุกระดับอย่างเต็มที่

8. ให้ครูที่ฝึกอบรมลูกเสือได้มีความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษด้วย ให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู ได้ทำเรื่องขอความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ

กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาเห็นว่า กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ ช่วยให้เยาวชนของชาติได้พัฒนาทางกาย สติปัญญา จิตใจ มีระเบียบวินัย มีความสามัคคี มีความรับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความเสียสละ บำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ มีทักษะมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ในการที่จะให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว จำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี กิจกรรมยุวกาชาด และกิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมบังคับในหลักสูตร ทั้งระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ให้ใช้กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 ทุกชั้น ส่วนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ. 2544 : 6) การดำเนินงานตามนโยบายและระเบียบแบบแผนของการจัดหลักสูตร กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี จัดไว้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

มาตรการฟื้นฟูพัฒนากิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้การดำเนินงานจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ การจัดกิจกรรมในสถานศึกษา และยังมีมุ่งปลูกฝังเยาวชนของชาติไทยให้มีคุณธรรม ระเบียบวินัย ความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงกำหนดเป็นมาตรการให้สำนักงานการศึกษาทุกจังหวัด และสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการดังนี้

1. ให้มีการจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐาน เพื่อการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี ยุวกาชาด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียน อำเภอ จังหวัด จัดศูนย์กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี ยุวกาชาด เพื่อฟื้นฟู/พัฒนาและเปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมสนับสนุนโดย

3. เครื่องหมายลูกเสือหลวง
 4. เครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และเครื่องหมายสายยศ
 เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ และเครื่องหมายลูกเสือหลวง มีวิชาพื้นฐาน 8 วิชา
 ที่เหมือนกันแต่ต่างระดับกัน คือ หลักสูตรลูกเสือหลวงมีระดับสูงกว่าระดับลูกเสือชั้นพิเศษ
 วิชาพื้นฐาน 8 วิชา มีดังนี้

1. หน้าที่พลเมือง (Citizenship)
2. สิ่งแวดล้อม (Environment)
3. การเดินทางสำรวจ (Expedition)
4. การแสดงออกทางศิลปะ (Expression in the Arts)
5. สมรรถภาพทางกาย (Fitness)
6. อุคมคติ (Ideals)
7. กิจกรรมที่สนใจเป็นพิเศษ (Pursuits)
8. บริการ (Service)

โดยปกติ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ควรจะสามารถได้เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ ภายใน
 ระยะเวลา 1 ปี ภายหลังจากที่ได้รับเครื่องหมายลูกเสือโลก และเข้าประจำกองเป็นลูกเสือ
 สามัญรุ่นใหญ่โดยสมบูรณ์แล้ว

เครื่องหมายลูกเสือโลก หลักสูตร ประกอบด้วยเนื้อหา

1. แสดงว่าเข้าใจเรื่องราวต่อไปนี้พอสมควร
 - 1.1 กิจการของคณะลูกเสือแห่งชาติ
 - 1.2 กิจการของคณะลูกเสือโลกและความสัมพันธ์ระหว่างลูกเสือนานาชาติ
 - 1.3 บทบาทของตนเองในฐานะที่เป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
2. ยอมรับและปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ
3. เข้าใจเรื่องระเบียบแถวและปฏิบัติตามหนังสือคู่มือการฝึกระเบียบแถว
 ลูกเสือของสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ
4. กางและรื้อเต็นท์ที่พักรวมในเวลากลางคืนกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
 อีกคนหนึ่ง
5. สาธิตการบรรจุเครื่องหลังอย่างถูกต้อง สำหรับการเดินทางไกลไปพัก
 แรมค้างคืน

6. ก่อและจุดไฟกลางแจ้ง แล้วปรุงอาหารอย่างเพียงพอสำหรับ 2 คน
7. สามารถอ่านและใช้แผนที่ เข็มทิศและรู้จักบริเวณที่ตนอยู่ โดยพิจารณาจากเข็มทิศและสิ่งแวดล้อมที่มองเห็นด้วยตาเปล่า
8. สามารถผูกและรู้จักประโยชน์เงื่อน 10 เงื่อน ต่อไปนี้ คือ เงื่อนพืรอด เงื่อนขัดสมาธิ เงื่อนผูกกระหวัดไม้ เงื่อนบ่วงสายธนู เงื่อนตะกรุดเบ็ด เงื่อนประมง เงื่อนผูกขง เงื่อนผูกกรั้ง เงื่อนปมตาไก่ และการผูกแน่น (ผูกทแยง ผูกกากบาท ผูกประกบ)
9. รู้วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการปฐมพยาบาล ในเรื่องต่อไปนี้ บาดแผลธรรมดา ถูกไฟไหม้ น้ำร้อนลวก เป็นลม งูกัด แมงมุมกัด แมลงกัดต่อย ผิวหนังถลอก และเท้าเปลง
10. รู้เรื่องที่พึงระมัดระวังเพื่อความปลอดภัยทั่วไป เกี่ยวกับกิจกรรมของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ หลักสูตร ประกอบด้วยเนื้อหา

ผู้ที่เข้าเกณฑ์ได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ จะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. ได้รับเครื่องหมายลูกเสือโลก
 2. สอบวิชาพื้นฐานระดับลูกเสือชั้นพิเศษได้ 5 วิชา คือ วิชาการเดินทางสำรวจ วิชาบริการ และวิชาอื่น ๆ อีก 3 วิชา ซึ่งลูกเสือเป็นผู้เลือก
 3. ผ่านการฝึกอบรมวิชาความคิดริเริ่ม (Initiative Course) ซึ่งต้องประกอบด้วยการเดินทางไกล ไปอยู่ค่ายพักแรมเป็นเวลา 1 คืน การไปอยู่ค่ายพักแรมต้องเดินไปยังท้องถิ่นที่ลูกเสือไท่คุ้นเคย จำนวนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่จะไปอยู่ค่ายพักแรม ควรแบ่งเป็นชุด ชุดละ 4 คน
- การเดินทางไกลต้องมีระยะทางอย่างน้อย 8 กิโลเมตร และในระหว่างการเดินทางให้สมมติว่ามีเหตุการณ์ฉุกเฉินเกิดขึ้นอย่างน้อย 5 อย่าง เช่น ช่วยเหลือผู้ประสบภัย หรือมีผู้ติดอยู่ในที่สูง การใช้เข็มทิศ การปฏิบัติงานในเวลากลางคืน การแปลรหัส และเหตุฉุกเฉินทางน้ำ เป็นต้น เหตุฉุกเฉินเช่นนี้ให้วันระยะห่างกันพอสมควร และลูกเสือจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องแผนที่และเข็มทิศ จึงจะสามารถเดินทางไปถึงจุดหมายปลายทางได้
- การฝึกอบรมวิชาความคิดริเริ่มนี้ต้องมีลักษณะเป็นการทดสอบอย่างจริงจังในเรื่องความตั้งใจจริง ความคิดริเริ่ม และการพึ่งตนเอง (Self-reliance)
4. คณะกรรมการดำเนินงานของกองลูกเสือและผู้กำกับลูกเสือเห็นว่าเป็นผู้ที่สมควรได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ

5. ได้รับอนุมัติจากเลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติหรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด แล้วแต่กรณี

เครื่องหมายลูกเสือหลวง หลักสูตร ประกอบด้วยเนื้อหา

ผู้ที่เข้าเกณฑ์ได้รับเครื่องหมายลูกเสือหลวง จะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. ได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ
2. สอบได้วิชาพื้นฐานในระดับลูกเสือชั้นพิเศษ 3 วิชา ซึ่งไม่มีอยู่ในวิชาพื้นฐาน 5 วิชา ที่สอบได้เมื่อขอรับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ
3. สอบได้วิชาบริการและวิชาพื้นฐานอีก 3 วิชา ในระดับลูกเสือหลวง
4. ผ่านการฝึกอบรมวิชาการเป็นผู้นำตามหลักสูตรที่กำหนดไว้
5. คณะกรรมการดำเนินงานของกองและผู้กำกับเห็นว่า เป็นผู้ที่ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีตามวิธีการลูกเสือ และสมควรได้รับเครื่องหมายลูกเสือหลวง
6. เลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติหรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด แล้วแต่กรณี เป็นผู้แต่งตั้งบุคคลที่มีวุฒิเหมาะสมทำการสัมภาษณ์ เมื่อเห็นว่าเป็นผู้ที่เหมาะสมแล้วให้รายงานต่อไปเป็นลำดับ จนถึงคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติพิจารณาอนุมัติ และให้ประธานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติเป็นผู้ลงนามในใบประกาศนียบัตรแสดงว่าเป็นผู้ได้รับเครื่องหมายลูกเสือหลวง

เครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่และเครื่องหมายสายงยศ

เครื่องหมายสายงยศลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ หลักสูตร

1. ใ้ได้เป็นลูกเสือเอกหรือสอบได้เครื่องหมายลูกเสือโลกมาแล้ว
2. สอบได้วิชานักผจญภัย และวิชาต่อไปนี้อีก 2 วิชา คือ นักดาราศาสตร์, นักอุตุนิยมวิทยา, การจัดค่ายพักแรม, ผู้พิทักษ์ป่า, นักเดินทางไกล, หัวหน้าคนครัว, นักบุกเบิก, นักสะกดรอย, นักธรรมชาติวิทยา
3. ต้องลักสายหนัง เครื่องหมายสายงยศของตนเอง

เครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ มีทั้งหมด 76 วิชา ดังนี้

1. นักผจญภัย	2. นักดาราศาสตร์	3. นักอุตุนิยมวิทยา
4. ผู้จัดค่ายพักแรม	5. ผู้พิทักษ์ป่า	6. นักเดินทางไกล
7. หัวหน้าคนครัว	8. นักบุกเบิก	9. นักสะกดรอย
10. นักธรรมชาติวิทยา	11. การสื่อสารด้วยยานพาหนะ	12. นักดับเพลิง

13. นักสัญญาณ	14. นักสารพัดช่าง	15. นักโบราณคดี
16. นักสะสม	17. นักดนตรี	18. นักถ่ายภาพ
19. นักกีฬา	20. นักกรีฑา	21. นักพิมพ์ดีด
22. นักแสดงการบันเทิง	23. นักยิงปืน	24. ล่าม
25. หน้าที่พลเมือง	26. นักอุเทศก์	27. บรรณารักษ์
28. เลขานุการ	29. พลาธิการ	30. ผู้ช่วยการจราจร
31. ช่างเขียน	32. ช่างไฟฟ้า	33. ช่างวิทยุ
34. ช่างแผนที่	35. ช่างเครื่องยนต์	36. อิเล็กทรอนิกส์
37. การหามิตร	38. การฝีมือ	39. การช่วยผู้ประสบภัย
40. การสาธารณสุข	41. การพยาบาล	42. การพูดในที่สาธารณะ
43. การอนุรักษ์ธรรมชาติ	44. การประชาสัมพันธ์	45. การสังคมสงเคราะห์
46. การพัฒนาชุมชน	47. ชาวประมง	48. ดันแคน
49. ผู้นำร่อง	50. นักเล่นเรือใบ	51. นักว่ายน้ำ
52. นักพายเรือ	53. นักกรรเชียง	54. กลาสีเรือ
55. การควบคุมการจราจรทางน้ำ		
56. การป้องกันความเสียหายและดับเพลิงไหม้บนเรือ		
57. การเรือ	58. การดำรงชีพในทะเล	59. เครื่องหมายชาวเรือ
60. เครื่องหมายเชิดชูเกียรติลูกเสือเหล่าสมุทร	61. นักเครื่องบินเล็ก	
62. ช่างอากาศ	63. ขามอากาศ	
64. การควบคุมการจราจรทางอากาศเบื้องต้น		
65. การควบคุมการจราจรทางอากาศ		
66. การช่วยเหลือผู้ประสบภัยและดับเพลิงอากาศยาน		
67. การฝึกเป็นผู้นำ	68. นักปฏิบัติการทางจิตวิทยา(ปจว.)	
69. วิชาการขนส่งทางอากาศ	70. แผนที่ทหารและเข็มทิศ	
71. เสนารักษ์	72. การดำรงชีพในถิ่นทุรกันดาร	73. นักไต่หน้าผา
74. เครื่องหมายการบิน	75. เครื่องหมายเชิดชูเกียรติลูกเสือเหล่าอากาศ	
76. เครื่องหมายผู้ฝึกสอน		

การบริหารงานกิจการลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของสถานศึกษา ตามระเบียบสำนักงาน
คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

จากข้อบังคับลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษ พ.ศ. 2509
(ข้อบังคับฯ พ.ศ. 2509) ข้อ 64

ก. ดำเนินการรับสมัครเด็ก โดยใช้แบบ ลส. 3 (ใบสมัครเข้าเป็นลูกเสือกองลูกเสือ
สามัญรุ่นใหญ่ 1 กอง มีจำนวนลูกเสือ 8-48 คน มีอายุตั้งแต่ 14 - 18 ปี (หรืออยู่ในระดับ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) โดยแบ่งเด็กออกเป็นหมู่ๆ 2-6 หมู่ หมู่หนึ่งมีลูกเสือ 4-8 คน รวม
นายหมู่และรองนายหมู่ลูกเสือด้วย (ข้อบังคับฯ ฉบับที่ 14 พ.ศ. 2528)

ข. เมื่อรับสมัครเด็กเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จะต้องหาตัวผู้กำกับกอง กองละ 1 คน
และรองผู้กำกับกองอีก 1 คน หรือหลายคนเป็นผู้ช่วย แต่รองผู้กำกับไม่เกิน 10 คนต่อ
หนึ่งกอง โดยผู้กำกับและรองผู้กำกับลูกเสือจะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ (ข้อบังคับฯ ข้อ 51)

1. เป็นผู้ที่มีนิสัยใจคอและความประพฤติเรียบร้อย สมควรเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก
2. เป็นผู้ที่มีศาสนาและปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา
3. เป็นผู้ที่ไม่มียาเสพติดซึ่งเป็นที่รังเกียจแก่สังคม
4. เป็นผู้ที่มีสัญชาติไทยตามกฎหมาย แต่ถ้าไม่มีสัญชาติไทยต้องได้รับอนุมัติ

จากคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

5. มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และวิธีการทางลูกเสือ ฝึกฝั สนใจต่อ
การลูกเสือ และสมัครใจที่จะดำรงตำแหน่งทางลูกเสือ

6. ผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ มีอายุไม่น้อยกว่า 23 ปี รองผู้กำกับลูกเสือ
สามัญรุ่นใหญ่มีอายุไม่น้อยกว่า 21 ปี

หมายเหตุ ผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (ครู อาจารย์ชาย) ต้องได้รับการอบรม
วิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นความรู้เบื้องต้นมาแล้ว (ข้อบังคับฯ ข้อ 83 (3))ผู้กำกับ
ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่เป็นครูสตรี ต้องได้รับเครื่องหมายชั้นวุฒิแบบคจ์ ประเภทลูกเสือสามัญ
รุ่นใหญ่ (หนังสือสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ที่ 1050 / 2525 ลงวันที่ 23
กรกฎาคม 2525) รองผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่เป็นครู อาจารย์ชาย ไม่ต้องผ่านการอบรม
วิชาผู้กำกับชั้น ความรู้เบื้องต้นก็ได้ เป็นรองผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ได้ (หนังสือสำนัก
งานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ที่ 1704 / 2519 ลงวันที่ 29 ตุลาคม 2519) การ
แต่งตั้งบุคคลภายนอกที่ไม่ได้เป็นครู อาจารย์ในโรงเรียนเป็นรองผู้กำกับลูกเสือ ต้องผ่านการ

ฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้เบื้องต้น ประเภทนั้น ๆ มาแล้ว (หนังสือสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ที่ 1136/2519 ลงวันที่ 20 สิงหาคม 2519)

ก. สถานศึกษาต้องจัดหาหรือจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ดังนี้

1. ทะเบียนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (ลส.8)
2. มีเอกสารให้ตั้งกองลูกเสือ (ลส.12)
3. มีเอกสารการขออนุญาตเป็นเจ้าหน้าที่ลูกเสือ (ลส.13)
4. มีใบเสร็จรับเงินของลูกเสือโดยเฉพาะ (ลส.19)
5. มีหลักสูตรที่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติแล้ว
6. มีหนังสือและเอกสารอื่น ที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎกระทรวง พ.ศ. 2507

ข้อบังคับของสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

ง. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล ให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง และมีการวัดประเมินผลในภาคเรียนที่ 2 ของแต่ละปีการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่ผ่านมา มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ สภาพ และปัญหาการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษา สรุปได้ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

ทองเปลว แวงโสธรณ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพ และปัญหาการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกระทรวง ศึกษาธิการ จังหวัดนครพนม โดยศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดกิจกรรมลูกเสือ และครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ พร้อมทั้งเปรียบเทียบตามขนาดและสังกัดของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารกิจการลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดนครพนม โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ

พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านงานบุคลากรและด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการบริหารงานกิจการลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดนครพนม โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านงานพัสดุและด้านงานทะเบียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้าน อื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย

3. ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดกิจกรรมลูกเสือ และครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดนครพนม ที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานกิจการลูกเสือ โดยรวมทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

ทวี มีผล (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารลูกเสือ จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า

1. ปัญหาการบริหารลูกเสือจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยส่วนรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ด้านที่มีปัญหาเป็นอันดับ 1 คือด้านการออกระเบียบเพิ่มเติม

2. ศึกษาธิการจังหวัด ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด และหัวหน้าฝ่ายส่งเสริมพลานามัยและกิจการพิเศษ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารลูกเสือจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สอดคล้องกันคือ เห็นว่ามีปัญหาโดยส่วนรวมระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แต่ละด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับมากคือ ผู้บริหารลูกเสือจังหวัด ไม่ได้นำผลการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ไปพิจารณาความดีความชอบประจำปี

3. เขตการศึกษา 9,10 และ 11 แต่ละเขตการศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารลูกเสือจังหวัด โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแต่ละด้านมีปัญหาการบริหารโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารลูกเสือจังหวัด ไม่ได้นำผลการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ไปพิจารณาความดีความชอบประจำปี

ด้านการจัดบุคลากร โรงเรียนส่วนใหญ่จัดให้ครูผู้สอนเป็นครูประจำชั้นและสอนทุกวิชา ไม่มีงบประมาณจัดส่งครูเข้ารับการอบรมก่อนปฏิบัติการสอน ปัญหาที่พบบ่อย คือ ครูสอนหลายกลุ่มประสบการณ์ ร่องลงมาคือครูได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่อื่น ๆ นอกจากการสอนมากเกินไป

ด้านหลักสูตร เนื้อหาสาระที่ใช้ในการสอนวิชาลูกเสือ โรงเรียนมีหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) แต่ขาดคู่มือครูสอนวิชาลูกเสือ ปัญหาที่พบบ่อยคือ หลักสูตรไม่กำหนดรายละเอียดต่างๆ ไว้ให้ ครูจึงสอนไม่ได้ตามที่กำหนด และคาบเวลาที่กำหนดให้ไม่เพียงพอต่อการสอน

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ วิธีสอนที่นำมาใช้สอนในระดับมาก คือวิธีสอนแบบปฏิบัติจริง เน้นกระบวนการปฏิบัติเพื่อให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ไปพร้อมกัน บรรยากาศมีความสนุกสนานเป็นกันเอง ใช้คำชมเชยเป็นการเสริมแรงแก่นักเรียนบ่อย ๆ ครั้ง ปัญหาที่พบบ่อยคือ กิจกรรมการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด

ด้านสื่อการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ สื่อที่เป็นของจริงครูผู้สอนนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับปานกลาง ส่วนมากครูเป็นผู้จัดหาหาโรงเรียนได้งบประมาณสนับสนุนน้อย และผู้ปกครองนักเรียนให้ความร่วมมือในการจัดหาสื่อน้อย ปัญหาที่พบบ่อยคือ ขาดแคลนสื่อการสอน ร่องลงมา คือ การผลิตและการใช้สื่อการสอน

ด้านการวัดและประเมินผลวิชาลูกเสือ วิธีการวัดที่นำมาใช้ในระดับมาก คือ การสังเกต ส่วนเครื่องมือวัดผลที่นำมาใช้ในระดับมาก คือ แบบทดสอบวัดการปฏิบัติ ร่องลงมา คือ แบบสังเกตพฤติกรรม ปัญหาที่พบบ่อยคือ ขาดเครื่องมือและเอกสารการวัดผล ร่องลงมาคือ ครูมีความเข้าใจในการวัดผลในระดับน้อย

ด้านการนิเทศวิชาลูกเสือ วิธีการนิเทศการสอนที่ผู้บริหารโรงเรียนนำมาใช้ระดับมาก คือ การเยี่ยมชมชั้นเรียนและให้ศึกษาเอกสาร โดยแนะนำเกี่ยวกับการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหาและผู้เรียน ร่องลงมาคือ กำชับให้ปฏิบัติตามระเบียบการวัดผลและสร้างเครื่องมือวัดผลตามจุดประสงค์ ปัญหาที่พบบ่อยคือ ขาดเครื่องมือนิเทศ และร่องลงมาคือ ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศวิชาลูกเสือในระดับน้อย

ดนัย แซริม (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารกิจการ ลูกเสือในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม มี จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาและเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการ บริหารกิจการลูกเสือในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครพนม ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้บริหาร โรงเรียนเห็นว่าปัญหาการบริหารกิจการลูกเสือในโรงเรียน ประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ การรายงานกิจการลูกเสือ การเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ การบังคับบัญชาลูกเสือ การเงินลูกเสือ และการจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือตามลำดับ เมื่อพิจารณาขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กโดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โรงเรียนขนาดกลาง โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลางทุกด้าน โรงเรียนขนาดใหญ่โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับ น้อย 1 ด้าน คือ ด้านการจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือ นอกนั้นมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

2. ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดต่างกันมีปัญหาการบริหารกิจการลูกเสือใน โรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่มีปัญหาด้าน การจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหาร ในโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าผู้บริหารในโรงเรียนขนาดใหญ่

3. การแก้ปัญหการบริหารกิจการลูกเสือในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน เรียง ลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การจัดการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ ด้านการเงินลูกเสือ ด้านการจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือ ด้านการบังคับบัญชาลูกเสือ และด้านการรายงานกิจการ ลูกเสือตามลำดับ

ประภาศิลปี ญาติเจริญ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัญหาการดำเนิน กิจกรรมการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ-เนตรนารี ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี โดยศึกษาปัญหา 5 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน การจัด กิจกรรมการเรียนการสอน เทคนิคและวิธีสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดและ ประเมินผลการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา

ลูกเสือ เนตรนารี ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี ด้านการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เทคนิคละวิธีสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

สมชาย ทิพวรรณ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางจัดกิจกรรม ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนส่วนใหญ่วางแผนประจำภาคเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร โดยผู้บริหารและครูหัวหน้าฝ่ายกิจกรรมร่วมกันวางแผนฝึกอบรม การจัดครูสอนจัดตามความสมัครใจของครูด้วย ความเห็นชอบของฝ่ายบริหาร การนิเทศ การวัดและประเมินผล ภาคเรียนละ 1 ครั้ง และส่วนใหญ่จัดกิจกรรมนักผจญภัย นักเรียนพอใจต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือในระดับ “มาก” และเห็นว่ากิจกรรมลูกเสือช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่ในระดับ “สูงมาก” ทุกคุณลักษณะ
2. โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศการสอน และความสนใจของนักเรียน อย่างไรก็ตามครูมีชั่วโมงสอนวิชาอื่น ๆ มากเกินไป ขาดวัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณในการสอนระดับ “ปานกลาง”
3. ผู้บริหารดำเนินกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ โดยภาพรวมในระดับ “มาก” และครูจัดกิจกรรมการสอนในระดับ “มาก” โดยเฉพาะการจัดพิธีเปิดประชุมกอง ครูจัดกิจกรรมการสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในระดับ “มาก” ได้แก่ การบอกรับประโยชน์และการฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการผูกเงื่อน การฝึกปฏิบัติตามกฎและคำปฏิญาณของลูกเสือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในระดับ “มาก” สาธิตการปฏิบัติเกี่ยวกับการฝึกระเบียบแถว ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในระดับ “มาก”
4. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความต้องการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในระดับ “มากที่สุด” นักเรียนต้องการครูที่มีความสามารถ และวัสดุอุปกรณ์ อยู่ในระดับ “มากที่สุด” ผู้บริหาร ครู และนักเรียน มีความต้องการให้ครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือมีความรับผิดชอบ “มากที่สุด”
5. แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่ดี ควรจะ
 - (1) จัดทำแผนการฝึกอบรม ประจำภาคเรียนและประจำสัปดาห์ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม อย่างมีจุดหมาย มีการนิเทศและติดตาม วัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

(2) ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ในการจัดกิจกรรมอย่างเพียงพอและเหมาะสม

(3) มีคณะกรรมการลูกเสือโรงเรียน เพื่อทำหน้าที่บริหารกิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ศาสตราจารย์ บัญทอง (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดยโสธร ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการบริหารกิจกรรมลูกเสือ ในระดับ “มาก” โดยที่ด้านการจัดองค์การมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากกว่าการด้านการวางแผนและการควบคุมตามลำดับ ส่วนการบังคับบัญชาและการประสานงาน โรงเรียนดำเนินการในระดับ “น้อย” โรงเรียนมีความต้องการเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมลูกเสือ ในระดับ “มาก” เมื่อวิเคราะห์ทั้ง 5 ด้าน พบว่า โรงเรียนมีความต้องการทางด้านการจัดองค์การ ด้านการควบคุม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากกว่าการด้านการวางแผน ด้านการประสานงาน และด้านการบังคับบัญชา ตามลำดับ สำหรับแนวทางการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารกิจการลูกเสือนั้น ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีศรัทธาในเรื่องอุดมการณ์ลูกเสือ สนับสนุนและบำรุงขวัญให้กำลังใจ จัดตั้งองค์กรและวางแผนระบบการบริหาร ส่งเสริมให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ จัดกิจกรรมลูกเสือเป็นภารกิจหลักในการพัฒนาคน และจัดให้มีห้องหรือมุมลูกเสือในโรงเรียน

งานวิจัยในต่างประเทศ

เมอริยอง (ประชัน จุลนันท์. 2539 : 62 – 63) อ้างอิงมาจาก moreiton. 1990 :1400 ได้เสนอเรื่องการสอนลูกเสือให้บริการ เป็นหนังสือบทเรียนเพื่อการเรียนรู้หนังสือ ต่อองค์การศึกษานานาชาติ เมื่อปี ค.ศ 1990 ที่ประเทศสวีเดนแลนด์ สรุปได้ความว่า การลูกเสือได้ขยายออกไปในขบวนการคนหนุ่มอย่างกว้างขวางทั่วโลก จุดมุ่งหมายของการลูกเสือก็คือการช่วยเหลือในด้านสุขภาพ ร่างกาย สติปัญญา สังคม และการพัฒนาจิตใจของคนหนุ่ม การร่วมมือกันพัฒนาเป็นส่วนหนึ่งของ โปรแกรมการฝึกอบรมลูกเสือ จึงมีอาจหลีกเลี่ยงการทำทายเกี่ยวกับการรณรงค์การรู้หนังสือได้ หากได้มีการฝึกอบรมและการจัดการที่ดี ลูกเสือสามารถจัดโปรแกรมการรู้หนังสือให้ก้าวหน้าได้เป็นอย่างดี และพวกเขาสามารถช่วยสร้างสิ่งแวดล้อม ซึ่งใช้ความรู้ใหม่ ๆ ดังกล่าวได้ ลูกเสือมิได้เริ่มกระทำเกี่ยวกับการรู้หนังสืออย่างโดดเดี่ยวแต่ร่วมมือกับองค์กรต่างๆอย่างได้ผลดี ลูกเสือได้จัด โปรแกรมการรู้หนังสืออย่างกว้างขวางใน

อิน โคนีเซีย ซึ่งพวกเขาได้จัดให้มีการฝึกอบรมการรู้หนังสือ มีศูนย์การศึกษา การฝึกอบรมด้านการอาชีพ และโปรแกรมอื่นๆ อีกมากมาย พวกเขาถูกเสื่อได้เข้ารับการอบรมในชั้นสูงขึ้น และได้ใช้ทักษะในการเรียนรู้หนังสือในบังคลาเทศ ปากีสถาน ซิเนกัลปี เบนิน ไชร์ เบอร์กินา ฟาโซ เคนยา โบลิเวีย และซาอุดีอาระเบีย ลูกเสื่อได้จัดพิมพ์หนังสือคู่มือจำนวน 4 เล่ม เพื่อช่วยให้กลุ่มลูกเสื่ออื่นๆ สามารถเริ่มงานด้านการรู้หนังสือได้เป็นอย่างดี

ชีเชาและเวนคลีฟ (เจลิม ทิรัญชาติ. 2541 : 47 – 48 : อ้างอิงมาจาก Scsow & Vancleaf. 1988 ; 79-a) ได้เสนอบทวิจัยที่ประชุมครูผู้สอนสังคมศึกษา ที่เมืองชิคาโก เมื่อเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1988 สรุปได้ว่าแผนการสอนสังคมศึกษาจะทำได้ดีต้องให้นักเรียนปฏิบัติตนให้เป็นพลเมืองดี มีพฤติกรรมค่านิยม มีการพัฒนาบุคลิกภาพและความรู้ที่ดี ทั้งเด็กในระบบและนอกระบบ โรงเรียน โดยเขาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ซึ่งทางสมาคม วาย เอ็ม ซี เอ ได้จัดให้มีการจัดกิจกรรมลูกเสื่อ-เนตรนารี โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ให้ทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในกิจกรรมประจำปี โดย ครูใน โรงเรียนและผู้บริหารต้องยอมรับว่าเด็กที่อยู่ในนอกระบบโรงเรียนนั้นจะต้องจัดกิจกรรมสนองความต้องการของเขาด้วย เช่นเดียวกับการฝึกผู้นำของเด็ก ในระบบโรงเรียนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งกิจกรรมลูกเสื่อ-เนตรนารีมีส่วนช่วยสอนได้มาก

แคทเทอร์รอล (วิจิตร พงศ์สุวรรณ. 2534 : 62 : อ้างอิงมาจาก Catherall. 1967 : 79-A) ได้ทำการวิจัยเพื่อทำการประเมินผลความสามารถในการเลือกวิชาลูกเสื่อ ผลการวิจัยพบว่า การประเมิน โปรแกรมการจัดวิชาลูกเสื่อของสหรัฐอเมริกา ระหว่างโครงการนำร่อง 2 ปี ในพื้นที่ 2 แห่ง ในภาคตะวันตก เพื่อเป็นการกำหนดนโยบายหรือตัดสินใจว่าเด็กชายวัย 14-15 ปี ควรได้รับการจูงใจเข้าสู่โปรแกรมการจัดวิชาลูกเสื่อจึงใช้วิธีสืบต่อกันมา จากผลการศึกษา 3 ครั้งในระหว่างโครงการนำร่องวิชาลูกเสื่อที่นำมาใช้ในการจูงใจเด็กวัย 14-15 ปี ทำให้เขาสนใจและพอใจวิธีนี้ สรุปผลการวิจัยเห็นว่าวิชาลูกเสื่อไม่ได้ขึ้นอยู่กับมารับสมาชิกใหม่ หรือการรักษาจำนวนให้คงอยู่กับการฝึกอบรม การเร้าความสนใจต่อวิชาลูกเสื่อมากกว่าสมาชิก

แซงเกอร์ (ประชัน จุลนันท์. 2539 : 36-38) ได้เสนอบทวิจัยต่อที่ประชุมคณะกรรมการวัดผลทางการศึกษาเมื่อ เดือนตุลาคม ค.ศ. 1989 ที่นิวยอร์ก สรุปได้ว่าปัญหาที่ทำให้เกิดการศึกษานอกระบบของอเมริกา ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษานักเรียนต่ำ คือระบบการศึกษาไม่ดี จึงควรมีการเปลี่ยนแปลงระบบการวัดและการเปลี่ยนวิธีการใหม่ในการศึกษา ควรปรับปรุงการเรียนการสอนใหม่ โดยให้สอนเป็นทีมดีกว่ารายบุคคล

ตามแบบอย่างที่ดีดำเนินอยู่ใน โรงเรียน โฮลบริดจ์ เมือง โคโลญ ประเทศเยอรมัน หรือแม้แต่ใน อเมริกาก็มีการนำเอาวิธีการสอนวิชาลูกเสือมาใช้ ทำให้ผู้เรียนมีกิจกรรมที่แตกต่างกัน เช่น มีการมอบหมายงานให้ทำ จัดตารางเรียนให้มีการประเมินผลที่เป็นระบบ คือ ต้องจัดให้สัมพันธ์ กับวิชาที่เด็กเรียนนั่นเอง

สรุปงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ สรุปได้ว่า การจัด กิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านต่าง ๆ คือ ด้านหลักสูตรการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านบุคลากร ด้านงานการเงิน งาน พัสดุ สื่ออุปกรณ์ งานทะเบียน ยังมีปัญหาในการดำเนินงานในระดับต่าง ๆ กัน ตามสภาพของ โรงเรียน รูปแบบที่ใช้ในการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (1) ยังไม่ชัดเจนหรือมีความ เหมาะสมเท่าที่ควร (2) ครูขาดคู่มือการสอน (3) กิจกรรมการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามที่ หลักสูตรกำหนด (4) ครูไม่มีแผนการสอนที่ตรงตามหลักสูตร (5) สื่อการสอนขาดแคลนและ ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณเท่าที่ควร (6) การจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือ ยังไม่ครบและ ไม่ทั่วถึงทุกโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนยังขาดศรัทธาในอุดมการณ์ลูกเสือ นอกจากนี้ยังเรื่อง ความแตกต่างด้านขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกัน อันจะมีผลต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญ รุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้งในด้านการดำเนินงานตามนโยบายหลัก และระเบียบแบบ แผนของทางราชการ การดำเนินงานเพื่อวางรากฐานประชาธิปไตย การดำเนินการเพื่อส่งเสริม ให้นักเรียนมีระเบียบวินัยในตนเอง การดำเนินการเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียน และครู การกำหนดโครงการและระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะ ศึกษาปัญหาดังกล่าว เพื่อหาผลสรุปที่แน่ชัดมากขึ้น และเพื่อพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมในการ บริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3 ตามกรอบแนวคิด ที่กำหนดขึ้น